

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

О.М.Вишневська, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет

У статті розглянуто проблему використання в умовах ринкової економіки нових більш вдосконалених методик для проведення економічного аналізу процесів в сільськогосподарських підприємствах. Обґрунтовано й запропоновано використання нових підходів з врахуванням особливостей досліджуваного об'єкту та користування при цьому достовірною внутрішньою та зовнішньою інформацією, враховуючи при цьому необхідність забезпечення ефективності виробництва та реалізації продукції на основі прийняття вірних управлінських рішень.

В статье рассмотрена проблема использования в условиях рыночной экономики новых и более усовершенствованных методик для проведения экономического анализа процессов в сельскохозяйственных предприятиях. Обосновано предложение использовать новые подходы с учетом особенностей исследованного объекта и обеспечением достоверной внутренней и внешней информации, учитывающей при этом необходимость обеспечения эффективности производства и реализации продукции на основе принятия верных управленческих решений.

Фінансовий стан більшості сільськогосподарських підприємств України в умовах недостатності капітальних вкладень, кредитних ресурсів, власних коштів, постійного зростання цін на матеріально-технічні ресурси, незадовільний матеріальний та соціальний стан сільських жителів характеризує нестабільність ситуації. Для прийняття вірних управлінських та стратегічних рішень по фінансовому оздоровленню підприємств, необхідним є виявлення наявних ресурсів та пошук резервів їх використання з використанням прийомів та методів економічного аналізу. Однак, на сьогоднішній день існує ряд проблем, які не дозволяють виконати деталізований аналіз, щоб об'єктивно оцінити реальну ситуацію на підприємстві.

В процесі виконання аналітичного дослідження з економічного стану сільськогосподарського підприємства виникає ряд об'єктивних та суб'єктивних причин. До об'єктивних можна віднести методичну базу, а саме — недостатність вміння використовувати сучасні

прийоми економічних досліджень, особливо що стосується дослідження ринку, оптимального співвідношення ресурсів та обсягів виробництва. А також неповноту зовнішньої інформації, недостовірність внутрішньої, перекошування інформації для зовнішніх користувачів, а також галузева особливість формування показників. Невирішеним залишається питання сприйняття і використання міжнародних аналітичних методик вітчизняній бухгалтерській системі. До об'єктивних можна віднести ресурсний потенціал, а саме кадрове забезпечення, людських фактор. Це виражається в недостатній зацікавленості робітників досягти підвищення фінансової стійкості підприємства через низьку продуктивність праці, безініціативність на робочому місці [2].

Зараз актуальність проблеми не визиває сумнівів, бо аграрний сектор потребує кардинальних змін, а це безпосередньо пов'язано з людським фактором, з достовірністю аналітичної інформації для прийняття вірних управлінських рішень. Дану проблему досліджували і досліджують багато вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме Гінзбург, Ефімова О.В., Ковальов В.В., Любушин Н.П., Савицька Г.В., Чеглакова С.Г., Шеремет О.Д. та інші.

Враховуючи думки економістів-аграріїв та власне бачення проблеми, можна стверджувати, що методологічно дуже важливим є бачити зв'язок між об'єктивними та суб'єктивними проблемами, так як саме вони породжують всі основні проблеми підприємств. Це пов'язано із тим, що суб'єктивні проблеми не залежать від діяльності господарюючого суб'єкту, а об'єктивні безпосередньо пов'язані із виробничою діяльністю сільськогосподарського підприємства. Відповідно, у своєму взаємозв'язку невіршеності вони не дають можливість розвитку. В практичній діяльності ці фактори виступають як взаємодоповнюючі сторони одного явища.

На жаль, вітчизняні дослідження не враховують сучасних вимог, яких вимагає ринкове середовище. Запропоновані методики комплексного дослідження сільськогосподарських підприємств майже не використовуються на практиці, що призводить до необізнаності в макросередовищі.

Як відомо, важливим аспектом аналізу є дослідження фінансо-

вого та майнового стану підприємства. Дану характеристику можна отримати за допомогою дослідження оборотних активів підприємства, але при проведенні виникають питання, які значно знижують ступінь достовірності результатів дослідження. Існуюча ситуація із збільшенням сум при оцінці активів, непристосованість бухгалтерської звітності до використання нових методик дослідження призводить до недостовірності оцінки платоспроможності та збільшених “формально” фінансових результатів діяльності підприємства.

Аналогічна ситуація виникає при дослідженні платоспроможності підприємства, яка проводиться на основі аналізу руху грошових потоків. Для внутрішнього та зовнішнього дослідження необхідна інформація щодо джерел формування грошових коштів та цілі їх використання. Мета такого дослідження повинна розкрити реальну можливість підприємства отримувати кошти від основної діяльності в розмірах та строках, які відповідають запланованому рівню їх витрачання. Так, в міжнародній практиці існує чіткій розподіл між рухом грошових коштів від основної діяльності та чистим грошовим потоком, який враховує переміщення коштів між окремими статтями не як рух грошових коштів, а як спосіб управляти ним. За цим показником визначають можливість підприємства доцільно витратити грошові кошти.

Саме тому дослідження руху грошових коштів необхідно проводити з використанням не лише прямого, а і непрямого методу. Відповідно до прямого методу в звіті розкриваються суми надходження та витрачання грошових сум. За непрямим методом, чистий прибуток коректується на суми операцій, які пов'язані із вибуттям довгострокових активів, змінами в оборотних активах та поточних пасивах. Таким чином від показника “фінансовий результат” можна перейти до чистого грошового потоку (загальної зміни грошових коштів за досліджуваний період).

Всі існуючі проблеми формування бухгалтерської звітності і недостовірності інформації в сільськогосподарських підприємствах складають загальну картину необ'єктивності економічного аналізу. Така ситуація безпосередньо пов'язана і з рівнем кваліфікації

спеціалістів, які виконують аналітичну роботу. Робітники аналітичних відділків не завжди знають, які цілі переслідуються при виконанні розрахунків, які методи при цьому необхідні, якою інформацією необхідно володіти для розрахунку того чи іншого показника [1].

А саме, результативність економічних досліджень для прийняття вірних управлінських рішень залежить від вміння аналітиків користуватися методологічними прийомами, розумінні розрахунків. Саме зараз, в умовах ринкової економіки, економічному аналізу відводиться ряд задач, які успішно повинні реалізовуватися в функціонуванні господарюючого суб'єкту.

По-перше, реалізація задач аналізу фінансового стану. В них зацікавлені як внутрішньо, так і зовнішньо по відношенню до користувача інформацією.

По-друге, задачі аналізу, спонукають до виробітки стратегічних управлінських рішень по розвитку виробництва.

По-третє, задачі аналізу, направлені на виробітку тактичних рішень.

Все це пов'язане із тим, що кожний керівник повинен намагатися забезпечити раціональність управління виробництвом, своєчасністю виявлення резервів підвищення ефективності використання ресурсів та нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції. В сучасних умовах кожний товаровиробник повинен досягти безбитковості своєї діяльності, що можливе на основі деталізації в аналітичній та обліковій роботі, кваліфікації робітників які її виконують.

В цілому в сучасних умовах аналітична інформація повинна визначати рейтинг підприємства, в першу чергу для партнерів, інвесторів, кредиторів. Від ситуації, яка складається, буде залежати можливість підприємства співпрацювати з іншими суб'єктами аграрного, продовольчого ринку, визначати рейтинг підприємства для отримання кредитних ресурсів, коштів потенційних інвесторів.

Враховуючи все вище викладене, необхідно наголосити на тому, що комплексне дослідження сільськогосподарського підприємства, аналітична робота кожної складової виробничого і невироб-

ничого процесу повинна бути забезпечена достовірністю інформації, яка використовується. Враховувати особливості виробничого процесу, специфічні особливості сільськогосподарських галузей, природно-кліматичні та організаційно-економічні фактори господарювання (рис. 1.).



Рис.1. Фактори впливу на дослідження економічної системи

Крім цього необхідним є врахування зовнішніх факторів мікро- і макросередовища. Які розкривають ситуацію, що складається на ринку та в економіці країни щодо направлення у виробництві та реалізації продукції, її необхідності для певного сегменту ринку. Така інформація, при забезпеченні її достовірності, дозволяє визначити, що виробляти, в яких обсягах, куди і кому реалізовувати. Володіння зовнішньої інформацією для економічної системи дає

можливість приймати рішення щодо доцільності діяльності підприємства в макросередовищі.

Аналіз діяльності господарюючої системи є одним з найбільш дієвих методів управління, основним елементом обґрунтування рішень керівництва. В умовах ринкових відносин його головною метою залишається забезпечення стійкого розвитку доходного, конкурентоздатного виробництва.

В свою чергу, результатом багатьох окремих управлінських рішень буде забезпечення ефективності функціонування господарюючого суб'єкту в ринкових умовах. Що безпосередньо буде впливати на його подальший розвиток, нарощування обсягів виробництва та підвищення прибутковості діяльності. Для мікрорівня — створення реальних складових аграрного та продовольчого ринку, для макрорівня — складову економічного середовища країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Любушин Н.П., Лещева В.Б., Дьякова В.Г. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: Учебное пособие для вузов / Под. ред. Н.П. Любушина. — М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2002, — 471 с.

2. Чеглакова С.Г. Методология экономического анализа в современных условиях функционирования сельскохозяйственных предприятиях (вопросы теории и практики). — Рязань, "Узорочье", 2003.- 152 с.

3. Фінансова діяльність підприємств: Підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Либідь, 2002.-384с.